

dr hab. Jacek Ścibor, prof. UR
dziedzina: sztuki
dyscyplina: sztuki muzyczne
Uniwersytet Rzeszowski / Instytut Muzyki

Rzeszów, 29 kwietnia 2022 r.

**Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego oraz dzieła artystycznego
Pani dr Agnieszki Kurowskiej-Janeckiej
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie: sztuki, w dyscyplinie: sztuki muzyczne**

Zleceńodawca recenzji

1. Pismo prof. dr. hab. Pawła Łukaszewskiego DNA/531/02/2021 z dnia 15 lutego 2022 r. mówiące o wyznaczeniu przez Radę Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Fryderyka Chopina mojej osoby na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Agnieszki Kurowskiej-Janeckiej wszczętym w dniu 16 czerwca 2021 r.
2. Link do dokumentacji wraz z dziełem artystycznym Habilitantki z dnia 9 marca 2022 r. wysłany przez ad. dr hab. Agnieszkę Muszyńską-Andrejczyk (sekretarza Komisji), Kierownika Kolegium Nauk Humanistycznych i Języków obcych UMFC.
3. Umowa o dzieło (w 2 egzemplarzach) z dnia 7 marca 2022 r. sygnowane pieczęcią JM Rektora UMFC prof. dr. hab. Klaudiusza Barana, Pieczęcią Pani Kwestor UMFC Anity Lipińskiej, Rady Prawnego Michała Dobrzyńskiego oraz Głównego Specjalisty Działu Kadr i Płac UMFC Magdaleny Raczyńskiej.

Podstawowe informacje o Kandydatce

ad. dr Agnieszka Kurowska-Janecka jest absolwentką Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie Wydziału Wokalno-Aktorskiego, w klasie doc. Magdaleny Bojanowskiej. Studia ukończyła w 1986 roku z wyróżnieniem i nagrodą dla najlepszego studenta roku. Laureatka konkursów wokalnych im. Jana Kiepury (1986), Karola Szymanowskiego (1987), Adama Didura (1989). W latach 1984-1985 była adeptką-solistką Teatru Wielkiego w Warszawie, dwukrotnie – stypendystką Ministra Kultury i Sztuki. W latach 1985-2009 solistka Warszawskiej Opery Kameralnej. Współpracowała z Teatrem Wielkim – Operą Narodową, Operą Bałtycką, Teatrem Wielkim im. St. Moniuszki w Poznaniu. W 1987 roku zagrała rolę Fiordiligi w filmowej

wersji opery „Cosi fan tutte” w reżyserii Krzysztofa Tchórzewskiego. Ma w swoim repertuarze ponad 40 pierwszoplanowych ról operowych(w tym 18 mozartowskich), a także partie oratoryjne od baroku do współczesnych pieśni impresjonistów francuskich i romantyków rosyjskich oraz niemieckich, ale szczególnie ceni sobie muzykę polską. Brała udział w festiwalach Mozartowskich, m.in. w Madrycie, El Escorial, Roubaix, Pradze, Sewilli, Cordobie, Alicante, Santiago de Compostela, Festival de Opera de la Coruña, Klangbogen Wien, Carinthischer Sommer Villach, Liege, Bejrucie, Vratslavia Cantans, Drezdner Musikfestspiele, Dniach Muzyki i Teatru w Poznaniu, Bydgoskich Festiwalach Operowych oraz Festiwalu Paschalnym w Operze Narodowej. Koncertowała w większości krajów Europy, w Izraelu, Japonii, Libanie i Indiach. W 1997 roku zagrała w filmie Krzysztofa Zanussiego pt. „Ostatni Krąg” z cyklu „Opowieści weekendowe”. W roku 2001 otrzymała Złoty Krzyż zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, a w 2006 roku odznakę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Dwukrotnie nominowana do nagrody fonograficznej „Fryderyk”. W roku 2005 nominowana do nagrody Andrzeja Hiolskiego za rolę Kostelniczki w operze „Jenufa” L. Janáčka. W swoim dorobku posiada 7 płyt CD, nagrania m.in. dla telewizji polskiej, holenderskiej, francuskiej i hiszpańskiej, dla radia polskiego, austriackiego, irlandzkiego. W 2007 roku ukończyła Podyplomowe Studia Logopedii i pragmatyki Komunikacji w Akademii Pedagogiki Specjalnej. Od 2008 roku jest pracownikiem naukowym Katedry Audiologii i Foniatrii UMFC. Prowadzi trening czynności głosotwórczych, terapię logopedyczną i uczy technik wokalnych w mowie i śpiewie. Bierze udział w projektach badawczych i konferencjach naukowych. Od roku 2009 jest kierownikiem Kursów Emisji Głosu na Wydziale Wokalno-Aktorskim. Od 2012 roku pełni funkcję prezesa Falenickiego Towarzystwa Kulturalnego. Od 2008 roku jest kierownikiem artystycznym Falenickich Koncertów Letnich.

Ocena autoreferatu

Autoreferat dr Agnieszki Kurowskiej-Janeckiej zawiera

1. Opis posiadanych dyplomów i tytuły – miejsca, czas przyznania
2. Dotychczasowe miejsca zatrudnienia w Instytucjach Artystycznych (Teatr Wielki w Warszawie, Warszawska Opera Kameralna) oraz w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie
3. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust.1 pkt 2 Ustawy
4. Opis dzieła artystycznego
5. Opis działalności naukowej i pedagogicznej
6. Opis działalności popularyzatorskiej i społecznej

W swoim autoreferacie dr Agnieszka Kurowska-Janecka zaprezentowała długą drogę do zdobycia pozycji artystycznej jako śpiewaczki i pedagoga. Na podstawie czytanego tekstu można wnioskować, iż niewątpliwe zamiłowanie do wykonywanego przez Kandydatkę zawodu oraz poświęcenie Jej dla sztuki wysokiej staje się faktem pełnym uznania i dużego szacunku. W sposób klarowny przedstawia swój dorobek artystyczny, naukowy, dydaktyczny i popularyzatorski. Jej kunszt zarówno wokalny i aktorski staje się faktem za przyczyną kilku osób, które wspomina w sposób następujący: *W trakcie studiów miałam szczęście i zaszczyt zetknąć się ze znakomitymi pedagogami, wybitnymi specjalistami w swoich dziedzinach. Wanda Szczuka uczyła stylu i gestu. Grażyna Matyszkiewicz dykcji, Lech Helwig-Górzyński pantomimy, Andrzej Żarnecki i Józef Duriasz aktorstwa, Hanna Chojnacka tańca, Marian Glinka szermierki, a Mieczysław Nowakowski prowadził sceny ansamblowe.* W tym czasie plejada tak znakomitych nazwisk była niewątpliwym gwarantem poziomu i sukcesu każdego ze studentów. W autoreferacie Habilitantka z dużą starannością opisuje wykonywane przez siebie partie operowe, dzieła oratoryjne, twórczość pieśniarską. Dzieli się z czytelnikiem swoim gustem muzycznym, przywołuje nazwiska cenionych dyrygentów, reżyserów scenografów. Z pasją opisuje wyjazdy zagraniczne, współpracę z innymi śpiewakami. Ponadto Artystka działa na niwie naukowej i dydaktycznej co ma dla Niej znaczący wpływ na jakość prowadzonych zajęć z młodzieżą. W autoreferacie, jako dzieło artystyczne, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. C ustawy Habilitantka dołącza premierę światowego musicalu *Letter From Warsaw / List z Warszawy* Gary'ego Guthmana i Domana Nowakowskiego, album dwupłytowy, w dwóch wersjach językowych polskim i angielskim – rola Babci Sary. Soliton SL 1046, Producent Fundacja Musica Docet.

Kompozycja autoreferatu przedstawiona jest w sposób klarowny, przejrzysty i zrozumiały.

Ocena załączonego dzieła artystycznego

Dzieło, które prezentuje i omawia w swoim autoreferacie dr Agnieszka Kurowska-Janecka to:

List z Warszawy / Letter from Warsaw – rola Babci Sary w prapremierze światowej musicalu Gary'ego Guthmana i Domana Nowakowskiego. 24.11.2019, Basen Artystyczny Warszawska Opera Kameralna.

Soliton SL 1046 dwupłytowy, dwujęzyczny album List z Warszawy / Letter from Warsaw premiera 22 września 2020, podczas specjalnego przedstawienia promującego to wydawnictwo.

Nagrania zostały dokonane w „Studio 124” przez Chrisa Aikena – kanadyjskiego producenta muzycznego i realizatora nagrań, który od lat mieszka w Polsce i współpracuje z wieloma znakomitymi artystami jazzowymi, teatralnymi i popowymi.

Projekt dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyczny ślad”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca. Producentem albumu jest Fundacja Musica Docet a wydawcą firma Soliton.

Habilitantka w swoim referacie napisała: *Po latach obecności na scenie, zupełnie niespodziewanie otrzymałam propozycję zaśpiewania roli Babci Sary w prapremierze światowej i to nie opery, nie operetki, ale musicalu. Wiedziałam, że Gary Guthman, znakomity trębacz i kompozytor jazzowy, od lat przygotowywał się do wystawienia swojego dzieła, które skomponował w 2011 roku. Produkcją zajęły się fundacja otokultura i Małgorzata Zalewska-Guthman znakomita harfistka, menadżer kultury, producentka. Autorzy powierzyli reżyserię Natalii Kozłowskiej.*

W innym miejscu czytamy: *Na podwójny album (polsko/angielski) składają się oryginalne piosenki skomponowane przez Gary’ego Guthmana dla potrzeb musicali „Listy z Warszawy”, który opowiada o trudnych relacjach ludzkich i potrzebie mądrego dialogu w sposób złagodzony przez muzykę. Musical ten jest osnuty na historii Sary, która przeżyła Holokaust i jej zmagania z traumą związaną z tragicznymi wydarzeniami z młodości a także ze skomplikowanymi dwoma przeciwstawnymi punktami widzenia polsko-żydowskimi w dzisiejszych czasach.*

Osoba kompozytora Garego Guthmana oraz Pani reżyser Natalii Kozłowskiej, to indywidualności o godnym dorobku, których oryginalność będąca ważnym wyznacznikiem ich twórczości pozwala zauważyć artystę wśród innych.

Gary Guthman – amerykański trębacz klasyczny i jazzowy, kompozytor, aranżer, pedagog, producent projektów. Artysta współpracujący z gwiazdami jazzu i piosenki. Człowiek występujący m.in. z Vancouver Symphony, Edmonton Symphony, Calgary Philharmonic, Winnipeg Symphony, Toronto Symphony, The Orlando Philharmonic. Autor muzyki musicalu List z Warszawy/ Letter form Warsaw.

Natalia Kozłowska – absolwentka Wydziału reżyserii Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. Autorka kilkunastu spektakli. Osoba specjalizująca się m.in. w reżyserii operowej. Współpracuje z wieloma teatrami w Polsce (Opera Bałtycka, Warszawska Opera Kameralna, Teatr Królewski w Łazienkach Królewskich w Warszawie, Opera Nova w Bydgoszczy) oraz poza jej granicami Komische Oper w Berlinie, Odéon-Théâtre de l’Europe w Paryżu. Spektakle w reżyserii Natalii Kozłowskiej Agrippina w 2015 r. oraz List z Warszawy w 2020 roku były nominowane do nagrody Koryfeusz Muzyki Polskiej w kategorii „Wydarzenie roku”. Warto nadmienić, iż poza reżyserią pani Natalia Kozłowska zajmuje się również produkcją, w latach 2014-2017 była producentką Festiwalu Oper Barokowych Drama per Musica w Łazienkach Królewskich.

Zapoznając się wnikliwie z tekstem autoreferatu Habilitantki, w którym m.in. napisała:

W 1986 r. ukończyłam Wydział Wokalno-Aktorski w klasie doc. Magdaleny Bojanowskiej, otrzymując dyplom z wyróżnieniem i nagrodę Kazimierza Czekotowskiego. Dwukrotnie byłam stypendystką Ministra Kultury i Sztuki.

Brałam udział w konkursach wokalnych i zostałam laureatką kilku z nich. W 1986 roku otrzymałam III Nagrodę i Nagrodę dla najmłodszej finalistki w Konkursie Śpiewaków Operowych im. Jana Kiepury w Krynicy. W 1997 roku zdobyłam III Nagrodę i Nagrodę za najlepsze wykonanie pieśni Karola Szymanowskiego w Konkursie Pieśni im. Karola Szymanowskiego w Łodzi. W 1989 roku uzyskałam wyróżnienie i nagrody specjalne w Konkursie śpiewaków Operowych im. Adama Didura w Bytomiu. Jeszcze w trakcie studiów, w 1984 roku zostałam przyjęta do Teatru Wielkiego jako solistka – adeptka, a po uzyskaniu absolutorium rozpoczęłam pracę w Warszawskiej Operze Kameralnej.

W latach 1988-1989 zaśpiewałam Elisettę w *Matrimonio segreto* Dommenica Cimarosy, Serpinę w *La serva padrona*, Dorinę w *Il geloso schertino* i Laurettę w *Il maestro di musica* (w reżyserii Michała Kwiecińskiego) Giovanniego Battisty Pergolesiego oraz Grilettę w *Lo speziale* i Silvię w *L'isola disabitata* (materiał na płytę) Franza Josefa Haydna. W sumie było to kilkadziesiąt spektakli.

Pod kierunkiem Ryszarda Peryta przygotowałam i wykonałam 20 ról. Poza 17 rolami mozartowskimi jeszcze Alcinę w *La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina* Franceski Caccini, Nanettę w *Sroce złodziejce* Gioacchino Rossiniego i Alice Ford w *Falstafie* Giuseppe Verdiego.

Z Jitką Stokalską przygotowałam głównie role komediowe [...] w operach starowłoskich pod jej kierunkiem zaśpiewałam swoją pierwszą Konstancję w *Urowadzeniu z Seraju* W.A. Mozarta, dwie role w dziełach Gaetano Donizettiego: moją ulubioną Norinę w *Don Pasquale* i Adinę w *Napoju miłosnym*, Julię w *Szarlatan*ie, czyli *Wskreszeniu umarłych* Karola Kurpińskiego, 4 role w operach Gioacchino Rossiniego, Sofię w *Il Signor Bruschino*, Clorindę w *Kopciuszku*, Fiorillę w *Turku w Italii* i Bertę w *Cyryliku Sewilskim*, Rozalindę w *Zemście Nietoperza* Johanna Straussa (Teatr Muzyczny Roma) i rolę niezwykle dramatyczną Kostelničky w operze Jenufa Leoša Janáčka.

W 2003 roku Giovanni Pampiglione zaproponował Dyrektorowi Sutkowskiemu realizację *Semiramidy* Gioacchina Rossiniego. Partię tytułową zaśpiewałam już wcześniej w jego realizacji w 1994 roku w Teatrze Wielkim w Poznaniu z Ewą Podleś w roli Arsacesa.

Kolejną moją rolą w operze seria Rossiniego była *Nanetta w Sroce złodziejce*. To niezwykle piękna rozbudowana partia zawierająca arie liryczne, ale także pełne dramatyzmu duety i arie z chórem, [...]

W Warszawskiej Operze Kameralnej spędziłam 24 lata i byłam z nią utożsamiana, choć współpracowałam z Teatrem Wielkim Operą Narodową w Warszawie, Teatrem Wielkim w Poznaniu, Operą Bałtycką. Wystąpiłam w Operze

Wrocławskiej, Teatrze Wielim w Łodzi, Operze na Zamku w Szczecinie i we wszystkich fiharmoniach w kraju na czele z Filharmonią Narodową i w większości festiwali muzycznych w Polsce.

Najważniejszym kompozytorem w moim życiu był i z pewnością jest Wolfgang Amadeusz Mozart. Utwory W.A. Mozarta wypełniły ponad połowę wszystkich moich występów. To w sumie ponad 700 spektakli i koncertów. W latach 1991-2006 wzięłam udział w 16 Festiwalach Mozartowskich w Warszawie, gdzie wystąpiłam w 266 przedstawieniach i 50 koncertach. Były to maratony muzyczne, na które warszawska publiczność czekała przez cały rok, a dla mnie był to każdorazowo sprawdzian sprawności technicznej i pamięciowej, a także kondycji fizycznej.

Wykonałam wielokrotnie sopranowe partie oratoryjne w Regina coeli KV 127, Exsultate, jubilate KV 165, Litaniae Laetantiae KV 195, Missa Brevis KV 220, Litaniae de venerabili altaris Sacramento KV 243, Missa Brevis KV 259, Krönungsmesse C-dur, Vespere solennes de confessore KV 339, Grosse Messe c-moll KV 427 (sopran I i sopran II), Requiem d-moll KV 626, arie koncertowe i wszystkie pieśni.

Zaśpiewałam kilkadziesiąt pieśni francuskich Claude'a Debussy'ego, Henri Duparka, Gabriela Fauré'go, Maurice'a Ravela a także Śmierć Kleopatry Hectora Berlioz.

Jeszcze podczas studiów moja pedagog śpiewu doc. Magdalena Bojanowska zaszczerpiła we mnie miłość do XX-wiecznej muzyki polskiej, szczególnie Karola Szymanowskiego. Zaśpiewałam większość sopranowych cykli tego kompozytora i nagrałam, archiwalnie dla MKiDN m.in. Pieśni Muezina Szalonego, Piesni do słów Jamesa Joyse'a, Trzy kotysanki, Słopiewnie, Rymy dziecięce, Pieśń Roksany z Króla Rogera. Śpiewam również utwory Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego, Stanisława Wiechowicza, Andrzeja Panufnika, Wojciecha Kilara i Mikołaja Henryka Góreckiego.

Z powyższego tekstu autorstwa Habilitantki jasno wynika, że osoba dr Agnieszki Kurowskiej-Janeckiej zdecydowanie sercem i duszą związana była przez większość swojej działalności zawodowej z operą. Posiada staranne wykształcenie muzyczne, obeznana jest ze specyfiką tej niezwyklej formy. Oprócz opery uprawia z powodzeniem muzykę kantatowo-oratoryjną i pieśniarską. Zatem jest miłośniczką jak i specjalistką sztuki belcantowej.

Dla niejednego z nas w tym wymiarze osoba Pani Kurowskiej Janeckiej jest postacią szczególnie istotną. Tym bardziej, że Artystka odcisnęła ślad w polskiej wokalistyce, w ludziach, którzy doskonale Ją pamiętają, spotykali się z Nią zawodowo, przychodzili na spektakle, w których śpiewała role pierwszoplanowe. W takich momentach warto wiedzieć, iż pamięć jest rzeczą o wiele cenniejszą niż niejedna błyskotliwa kariera. Tymczasem Artystka mając tak rozległy dorobek oraz bogaty wachlarz repertuarowy proponuje jako dzieło artystyczne (ku mojemu dużemu zaskoczeniu) musical a więc gatunek, z którym miała najmniej do czynienia w swoim życiu zawodowym.

Po pierwszym odsłuchaniu i uważnym obejrzeniu spektaklu odnotowałem spostrzeżenia następującej treści: głos cofnięty, głuchy, najwyraźniej nie wszystkie mięśnie uzyskują niezbędną siłę, wytrzymałość, elastyczność i ruchliwość. Brak w moim odczuciu w głosie kreującej postaci Sary Roszlow formantów wysokich, wskutek czego głos traci blask swojego brzmienia oraz nośność. Artystka automatycznie w nikłym stopniu wykorzystuje rezonatory nasady. Miejscami w scenach dialogowych brakuje mi precyzji artykulacyjnej. Nieczytelne końcówki wyrazów tracą na ich wyrazistości. Zdarzają się nieczystości intonacyjne świadczące o słabym powiązaniu między słuchem a funkcją aparatu głosowego, a także ze wspomnianą przeze mnie cofniętą pozycją głosu. Automatycznie zachwiana staje się równowaga rejestrowa. Pani Agnieszka Kurowska-Janecka pomimo muzykalności nie panuje nad właściwą intonacją. Partia bardzo niekorzystna ze względu na tessiturę.

Jednak sięgając raz jeszcze po nagranie dzieła, z większą uwagą wsłuchując się doszedłem do wniosku, iż gra aktorska oddziałuje emocjonalnie na psychikę aktora/śpiewaka i tym samym reguluje w sposób naturalny funkcje głosowe. Takiej porcji muzyki autorstwa Gary'ego Guthmana nigdy wcześniej nie miałem okazji otrzymać, stąd też moje w pewnym sensie zaskoczenie osobą Pani Kurowskiej-Janeckiej w tym spektaklu. Z każdą minutą oglądanego przeze mnie spektaklu uzmysławiając sobie różnice i podobieństwa między operą a musicaliem nabierałem zdrowszego dystansu do tego co proponuje Kandydatka dochodząc tym razem do kolejnych wniosków. Habilitanta w sposób zamierzony nie popisywała się swoimi umiejętnościami wokalnymi z powściągliwą dystynkcją skupiała się na ekspresji granej postaci. Głos Pani Kurowskiej-Janeckiej korespondował tym samym z rolą 80 letniej Sary Roszlow. Przenikał się z intencją reżysera tego spektaklu utrzymując tym samym jego klimat. Można powiedzieć, że zróżnicowane interpretacje wokalne jak i aktorskie dają spójne, barwne, mieniące się przedstawienie. Habilitantka stworzyła postać łącząc śpiew, grę aktorską oraz świadomość ciała. To wszystko zależy nie tylko od reżysera ale również od twórczej intuicji i wyobraźni solistki w tym przypadku Habilitantki.

Reżyser Natalia Kozłowska świetnie wykonała swoje zadanie prowadząc zespół wykonawców ku spójnej, czystej estetycznie realizacji musicalowej. Siła z jaką inscenizacja ta oddziałuje na odbiorców, z uwagą słuchających każdego padającego ze sceny dźwięku i z dystansu śledzących najdrobniejsze gesty aktorów, wynika z odnalezienia przez reżyser Kozłowską ekwiwalentu dla obecnego w tekście połączenia tematów ogólnoludzkich z indywidualnymi umiejętnościami każdej postaci. Równie ciekawym reżyserskim posunięciem stała się w moim odczuciu decyzja o niestosowaniu tłumaczenia tekstów anglojęzycznych. Takie symboliczne rozwiązanie ułatwia również uważną koncentrację na samym aspekcie fonicznym oraz ekspresji wykonawców. Grający w spektaklu aktorzy, w tym Pani Agnieszka Kurowska-Janecka odnajdują się w narzuconej przez reżysera konwencji. Każdy z nich otrzymuje jakiś charyzmatyczny rys. Także operator musicalu znakomicie wyczuł tę labilną plastycznie i emocjonalnie

konwencję skupiając się niejednokrotnie na twarzach aktorów. Spektakl od początku do końca dobrze się ogląda, co wcale nie znaczy, że jest łatwy i przyjemny. Uświadamia nam, iż naturalną potrzebą ofiar jest ich wystuchanie przez innych (proces współprzeżywania). Świat może i trwa dalej bez względu na wszystko, jednak ma nikłe szanse w starciu z lewiatanem. Wspólne doświadczenie niedoli tworzy i zacieśnia więzy pomiędzy osobami. W odniesieniu do przedstawionego musicalu nasuwa się stwierdzenie: to człowiek rzeźbi miejsce swojego losu. W sytuacjach ekstremalnych staje się jasne, że człowieczeństwo wymaga nieustannej pracy. Największym przekleństwem jest bierność, stopniowe usypianie własnego sumienia.

Elementy dzieła muzycznego porządkują materiał dźwiękowy. Potrzeba wiele pracy, aby końcowy efekt w postaci koncertowego wykonania był w pełni zadawalający. W autoreferacie Habilitantki czytamy: *Wyzwaniem, była dla mnie postać osoby dużo starszej, osiemdziesięcioletniej kobiety. Charakteryzacja, kostium, sposób chodzenia, pochylona sylwetka to efekty wizualne pomagające budować postać. Trudniejsze dla mnie jako śpiewaczki było dostosowanie barwy głosu do wieku mojej bohaterki. Nad tym właśnie pracowaliśmy z kompozytorem podczas indywidualnych prób muzycznych, a później na próbach z reżyserką. Partia Babci Sary napisana jest w niskiej tessiturze od f do g¹. Jedynie w finale sięgam do d²... Starłam się zaśpiewać jak najpiękniej frazy napisane przez kompozytora, choć wskazane były efekty typu chryпка, matowość głosu czy przydech charakterystyczny dla głosu osoby starszej. Uroda fraz podyktowana była niezwykłymi emocjami zawartymi w liniach melodycznych.*

Niezaprzeczalnie zapis nutowy nie może w pełni oddać treści utworu, który stanowi próbę komunikacji emocjonalnej pomiędzy kompozytorem, aktorem/śpiewakiem i słuchaczem czy też widzem. Porozumienie to „opiera się na pewnej konwencji przeżywania dźwięków i jednorodności percypowania określonych struktur muzycznych”¹. Język muzyczny operuje systemem zasad, uściślających sens istnienia poszczególnych znaków. Jednak zapis graficzny utworu nie do końca jest precyzyjny i nie do końca oddaje intencję kompozytora jedynie powiedzielibyśmy w przybliżeniu.

Roman Witold Ingarden twierdzi, że dzieło muzyczne, nad którym pracuje wykonawca muzyki jest jedynie „in potentia”², jest jakby receptą lub przepisem, który w pełni zaktualizuje się w momencie wykonania. Także i Jan Wierszyłowski zwraca uwagę na fakt, że „zapis nutowy utworu muzycznego nie jest w stanie przekazać wszystkich informacji dotyczących kreacji danych kompozycji. Zawsze istnieje pewien margines wieloznaczności zapisu dzieła, który stwarza z kolei margines dowolności wykonawczych”³.

¹ J. Wierszyłowski: *Zarys psychologii muzyki*. Warszawa 1968, s. 27

² R. Ingarden: *Utwór muzyczny i sprawa jego tożsamości*, Kraków 1973

³ J. Wierszyłowski: *Psychologia muzyki*, Warszawa 1981, s. 47

Pani Agnieszka Kurowska -Janecka ma świadomość, iż Jej inwencja wykonawcza powierzonej roli jest dziełem przemyślanym mieszczącym się w konwencji stylistycznej i estetycznej czasów o jakich opowiada musical List z Warszawy.

Myślę, że artyści opery, operetki czy musicalu przekonani są, że dzieło, które w danym momencie kreują jest środkiem do wyrażania własnej ekspresji. Takiemu pogładowi przychylnie są Jadwiga Romańska, która w jednym z wywiadów radiowych potwierdza mówiąc, że „interpretacja to jest zdolność przekazywania uczuć w muzyce”⁴ oraz Klaudia Krause, która wyrażając przekonanie „emocjonalne zaangażowanie odbiorcy wobec emocjonalnej treści jest w pełni właściwą reakcją na muzykę”⁵ uznaje, że właśnie taka postawa może zrodzić prawdziwą interpretację.

Najważniejszą rzeczą jest znalezienie kompromisu pomiędzy właściwym przekazem zawartych w tekście intencji kompozytora a wyobraźnią reżysera i temperamentem wykonawcy. Osiągnięty cel pomiędzy Panią Agnieszką Kurowską-Janecką, reżyserem spektaklu a kompozytorem uzmysławiają nam odbiorcom, że świat brzmień muzycznych wydaje się nieograniczony, a granice percepcji zjawisk dźwiękowych wyznaczać może jedynie indywidualna wrażliwość na barwy i brzmienia oraz wyobraźnia będąca podstawą odczuwania i ujmowania wartości muzyki. Koncepcja kompozytorska, reżyserska oraz aktorska dzieła artystycznego, w którym Habilitantka gra rolę Sary została w pełni zrealizowana. Agnieszka Kurowska-Janecka jako odtwórczyni myśli intencji twórców tego spektaklu zadała sobie trud, by zrozumieć odtwarzaną rolę w przedstawieniu. Przykład proponowanego dzieła artystycznego nie był przedmiotem niczyich dociekań ani poszukiwań twórczych w dyscyplinie: sztuki muzyczne.

Ocena działalności naukowej i pedagogicznej

Pani Agnieszka Kurowska-Janecka w roku 2007 ukończyła Podyplomowe Studia Logopedii i Komunikacji w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie zdobywając tym samym kolejne kwalifikacje zawodowe. We właściwy sposób wykorzystuje swoje wykształcenie wokalne i logopedyczne. Z dniem 1 października 2008 roku została zatrudniona jako asystent w Katedrze Audiologii i Foniatrii na Wydziale Wokalno-Aktorskim UMFC. Oprócz zajęć z dykcji jakie prowadziła ze studentami brała udział w projektach badawczych dotyczących głosu śpiewaków. Wystąpiła w 26 konferencjach naukowych organizowanych przez środowiska wokalne i medyczne. Wydała publikacje, których szczegółowy wykaz zamieszcza w materiałach do przewodu habilitacyjnego. Prowadziła kursy z emisji głosu, rehabilitacji głosu. Przez 10 lat współpracowała z lekarzami foniatrami. Całą

⁴ Wywiad z Jadwigą Romańską, primadonną Opery Krakowskiej, przeprowadzony przez Tomasza Moskwę. Dostępny w Internecie: www.wizard.ae.krakow.pl [data dostępu: 15.10.2011]

⁵ K. Krause: *Fenomen zwany muzyką*. Dostępne w Internecie: www.eduskrypt.pl [data dostępu: 18.10.2011]

wiedzę jaką zdobyła przekazuje studentom z Polski, Chin, Korei, Ukrainy i Białorusi. W 2017 roku obroniła pracę doktorską na temat „Klasyczny recytatyw accompagnato jako forma muzycznej wypowiedzi w operach Wolfganga Amadeusza Mozarta na podstawie własnych interpretacji”. Od 7 lutego 2009 roku zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Katedrze Wokalistyki. Pracuje na godzinach asystenckich w klasie dr hab. Anny Radziejewskiej, prof. UMFC, prof. dr. hab. Artura Stefanowicza oraz prof. dr. hab. Włodzimierza Zalewskiego. Doktor Agnieszka Kurowska-Janecka prowadzi przedmioty: dykcję, trening czynności głosotwórczych i technik wokalnych mowy i śpiewu dla studentów Wydziału Wokalno-Aktorskiego, Edukacji Artystycznej, Wokalistyki Chóralnej, Reżyserii Dźwięku oraz Wydziału Instrumentalnego. Jest zarówno promotorem jak i recenzentem prac licencjackich i magisterskich. Poza tym prowadzi działalność pozauczelnianą w Centrum Głosu dla Profesjonalistów. Należy do Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów Śpiewu oraz jest członkiem zarządu Mazowieckiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego.

Z powyższych informacji nasuwają się pewne wnioski. Habilitantka w celu doskonalenia własnych umiejętności ukończyła dodatkowe studia. Poprzez czynne uczestnictwo w konferencjach naukowych, wydawanie autorskich publikacji, prowadzenie kursów z emisji i rehabilitacji głosu poszerza wiedzę oraz doświadczenie w sposób nieustanny. Jej postawa jako artysty, naukowca i pedagoga udowadnia, że w nowoczesnym rozumianym procesie uczenia się i nauczania konieczne jest korzystanie z różnych form doskonalenia. Habilitantka dba tym samym o konieczność nowego spojrzenia na jakość kontaktów międzypersonalnych będących sposobem odkrywania i poszukiwania różnych cech wiedzy oraz jej użyteczności dla studentów.

Ocena działalności popularyzatorskiej i społecznej

Artystka od 2001 roku działa w Falenickim Towarzystwie Kulturalnym. Od roku 2009 pełni funkcję kierownika artystycznego Falenickich Koncertów Letnich. W roku 2005 pełniła funkcję jurora Ogólnopolskiego Konkursu Młodych Tenorów w Warszawie. W roku 2012 prowadziła kurs interpretacji muzyki operowej Wolfganga Amadeusza Mozarta. Od kilku lat Kandydatka prowadzi wykłady na temat muzyki operowej w Uniwersytetach Trzeciego Wieku.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji widać, że motywacja jaką posiada w sobie Pani Kurowska-Janecka ma duży wpływ na Jej aktywność i kreatywność. Habilitantka posiada również umiejętności organizatorskie, jest cennym animatorem kultury wysokiej w środowisku, w którym mieszka na co dzień. Można stwierdzić, że doskonale zdaje sobie sprawę z problematyki szeroko rozumianej kultury w kontekście gwałtownie przebiegających zmian cywilizacyjnych. Zatopienie w multikulturze, globalizacja życia, kultura medialna już dziś przynoszą niepokojące skutki i rodzą

pytania o przyszłość. Osoba Kandydatki daje nam dowody swoim zaangażowaniem, że wychowanie przez kulturę i do kultury oznacza aktywne kontaktowanie się z dziełami sztuki. Tego typu postawa jest środkiem wspierającym mechanizmy poznawcze oraz twórcze możliwości człowieka.

Konkluzja

Osiągnięcia artystyczne, naukowe, dydaktyczne i twórcze Habilitantki stanowią wystarczający wkład w rozwój dyscypliny: sztuki muzyczne, wzbogacając dotychczasowe dokonania w sferze szeroko rozumianej pedagogiki wokalne. Pani Agnieszka Kurowska-Janecka jest osobą starannie wykształconą, przygotowaną zawodowo, posiadającą wieloletnie doświadczenie jako śpiewaczka, pedagog, animator. Poddana analizie dokumentacja potwierdza zaangażowanie i aktywność zawodową, której znaczący wkład w rozwój wokalistyki stanowi podstawę do ubiegania się o przyznanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: sztuki, w dyscyplinie: sztuki muzyczne.

Osiągnięcia Pani Agnieszki Kurowskiej-Janeckiej przyjmuję.

Recenzent

dr hab. Jacek Ścibor, prof. UR